Խորհրդականի արձակման
Ղարաբաղի

Շուշի 1838

ՀՁն
825

ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ
ՍՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏԱ-ՐԱԳԻ։

Ըստ Արարողութեան Եկե-ղեցեացս Հայաստանեայց։

Ի Հայրապետութեան Տն ՅՈՎՀԱՆ-ՆՈՒ Արժանընտիր կաթուղիկոսի Ամենայն հայոց և ասպետի։

Հրամանաւ Տեառն Ա՛ծարեալ Ա-ռաքելաշաւիղ վիճակաւոր Առաջնոր-դի և Մետրապօլտի հայոց ղարաբա-ղայ և այլոց, Տեառն ՊԱՂՏԱՍԱ-ՐԱՅ Իշխանազնի Հասան Ջալա-լեան՝ Սրբազան Արք Եպիսկոպոսի և Ասպետի։

Ի թուականութեանս

1838։ ՌՄՁԷ։

Ի տպարանի Նորին Բարձր Սրբազնութեան,

Ի ՇՈՒՇԻ։

Գ 28330-62 1825-60

43715-ա

2Գ-828

Օրէնք օրհնելոյ ողոր եկեղեցւոյ·
Յորժամ կամիցի քահանայն պատարագ
մատուցանել։

Պարտի նոյնպէս խորհրդաբար զգեստաւորել։

Մտցէ յաւանդատունն հանդերձ սարկա-
ւագօքն իւր զգեստուքն են պատարագին։

Եւ զգեցեալ պաշտօնէիցն ըստ իւրաքան-
չիւր աստիճանի։

Ասասցեն սաղ. Սաղմոս ՁԸ Կցուրդ։

Քահանայք քո զգեցցին զար-դարութիւն. և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն. փոխ,

Յիշեա՛ Տէր զԴաւիթ և զամենայն հեզութիւն նորա։

Որպէս երդուաւ Տեառն. և ուխտ եդ Աստուծոյ Յակոբայ։

Թէ ո՛չ մտից 'ի յարկս տան իմոյ. թէ ելից յանկողինս մահճաց իմոց։

Թէ տաց քուն աչաց իմոց. կամ նինջ արտևանանց իմոց. կամ հանգիստ իրանաց իմոց. մինչև գտից զտեղի յարկի Տեառն Աստուծոյ Յակոբայ։

Ահա՛ լուաք զնմանէ յԵփրաթայ. և գտաք զնա 'ի դաշտս մայրեաց։

Մտցուք 'ի յարկս նորա. երկիր-պագցուք 'ի տեղւոջ ուր կացեալ են ոտք նորա։

Արի՛ Տէր 'ի հանգիստ քո դու և տապանակ կտակի սրբութեան քո,

Երիցունք քո զգեցցին զարդա-րութիւն և սուրբք քո ցնծալով ցնծասցեն։

Վասն Դաւթի սիրելւոյ քո. մի դարձուցաներ զերեսս քո յօծե-լոյ քումմէ։

Երդուաւ Տէր Դաւթի ճշմար-տութեամբ և ո՛չ ստեաց նմա. 'ի պտղոյ որովայնի նորա նստուցանել յաթոռ նորա։

Թէ պահեսցեն որդիք քո զօրէնս իմ և զվկայութիւնս իմ զոր ու-սուցից նոցա։

Որդիք նոցա նստցին յաւիտեանս յաւիտենից յաթոռ քո։

Հաճեցաւ Տէր ընդ Սիոն. և ըն-տրեաց բնակել 'ի նմա. ասէ այս է՛ հանգիստ իմ յաւիտեանս յա-ւիտենից. 'ի սմա բնակեցայց զի հաճեցայ ընդ սա։

Զայրիս սորա օրհնելով օրհնե-ցից. և զաղքատս սորա լցուցից հացիւ։

Երիցանց սորա զգեցուցից ըզ-փրկութիւն. և սուրբք սորա ցն-ծալով ցնծասցեն։

Անդ ծագեցից եղջիւր 'ի Դա-ւիթ. պատրաստ արարից ճրագ օծելոյ իմոյ։

Թշնամեաց սորա զգեցուցից զա-
մօթ. եւ ՚ի վերայնորա ծաղ՚եսցի
սրբութիւն իմ։

Փառք Հօր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյն
Սրբոյ. Ա.յժմ"։

Եւ քարոզէ Սարկաւագն։

Եւ եւս խաղաղութեան զտէր
աղաչեսցուք։

Խնդրեսցուք հաւատով միաբա-
նութեամբ ի տեառնէ, Զ՛ի զո-
ղորմութեան զշնորհս իւր արա-
ցէ ՚ի վերայ մեր։

Ա.մենակալ տէր աստուած մեր,
կեցուսցէ եւ ողոր"։

Եւ Ասացէն Երկոտասան Տէր
ողորմեայս։

Ո՛վ սրբազան պատարագիչ Յի-
շեա՛ Յաղօթս Քոյ Զմատա-
կարար Գործարանիս
Եւ զհոգիս Ննջեցելոց նորին ՚ի
Քրիստոս Յիսուս։

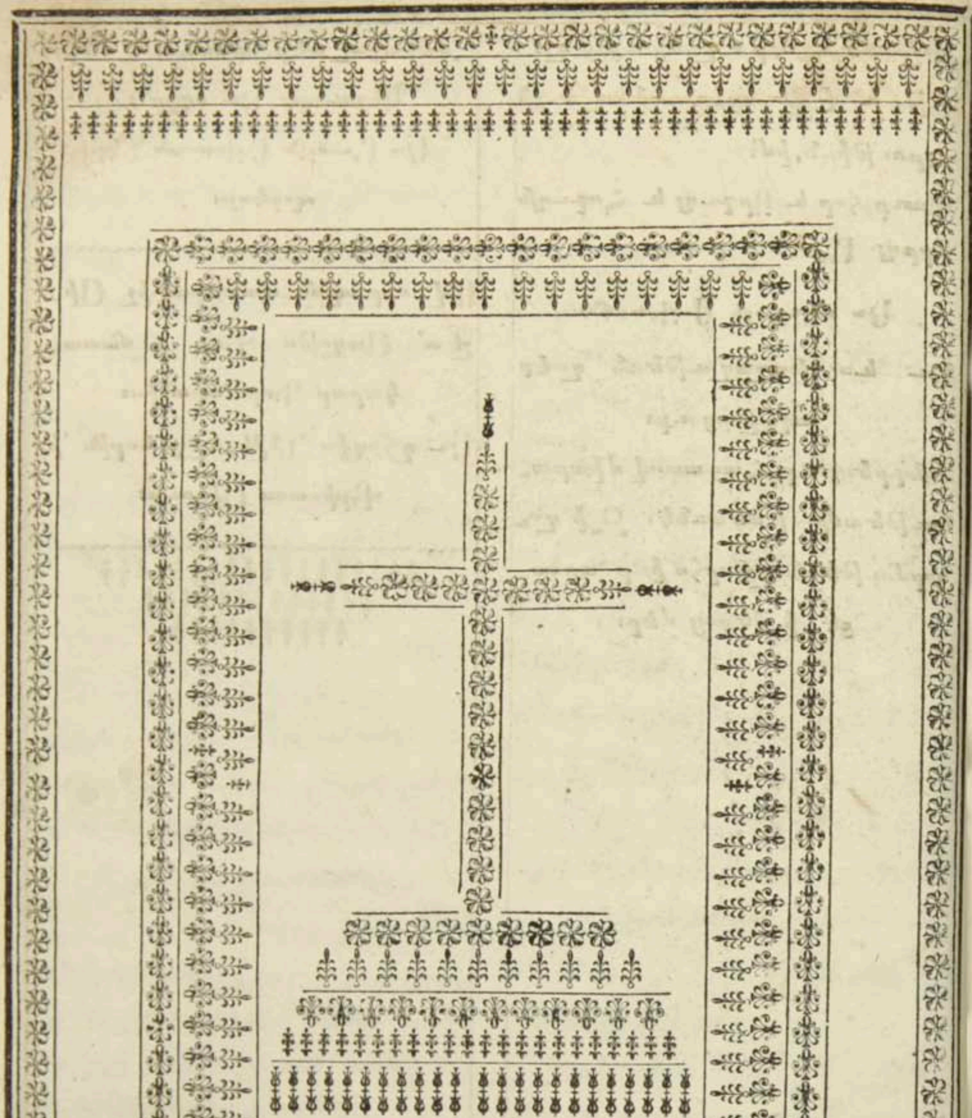

Աղօթք Առաջնորդին Պատարագիչ Քահանային
Յառաջ քան Զգեստաւորելն։

ՈՐ ԶԳԵՑԱՐ ԶԼՈՅՍ ՈՐ-ՊԷՍ ԶՀԱՆԴԵՐՁ ՏԷՐ ՄԵՐ ՅԻՍՈՒՍ ՔՐԻՍ-

տոս։ Անճառելի խոնարհութեամբ յերկրի երևեցար և ընդ մարդկան շըր-ջեցար։ Որ եղեր քահանայապետ յաւիտենից ըստ կարգին Մելքիսեդեկի և զարդարեցեր զեկեղեցի քո սուրբ։ Տէր ամենակալ որ պարգևեցեր մեզ զնոյն զերկնային հանդերձ զգենուլ։ Արժանի արա և զիս ՚ի ժամուս յայսմիկ զանպիտան ծառայս քո։

Որ համարձակիմ և մերձենամ ՚ի նոյն հոգևոր պաշտօն փառաց քոց։ Որպէս զի զամենայն ամբարշտութիւնս մերկացայց որ է հանդերձ պղծութեան և զարդարեցայց լուսով քով. ընկեա յինէն զչարիս իմ, և թօթափեա զյանցանս իմ։ Որպէս զի արժանի եղէց հանդերձեալ լուսոյդ առ ՚ի քէն։ Շնորհեա ինձ քահանայական փառօք մտանել ՚ի պաշտօն սրբութեանց քոց, ընդ այնոսիկ որք անմեղութեամբ պահեցին զպատուիրանս քո։ Զի և ես պատրաստ գտայց երկնաւոր առագաստիդ ընդ իմաստուն կուսանսն. փառաւորել զքեզ Քրիստոս որ բարձեր զմեղս ամենեցուն։ Զի դու ես սրբութիւն անձանց մերոց և քեզ բարերարիդ այժմ վայելէ փառք իշխա՛՛։

Եւ ապա յետ Սարկաւագունքն՝ Զգեստաւորեն նմա ընտրեալ ասելով. Եւ նա խաղաղութեան։ Քահանայն Օրհնութիւն։ Եւ յետ օրհնութեանն՝ դնէ յառաջ սաղաւարտն ՚ի գլուխն և ասէ։

Դիր Տէր սաղաւարտ փրկութեան ՚ի գլուխ իմ, պատերազմել ընդ զօրութիւնս թշնամւոյն։
Շնորհօք տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի որում վայե՛՛։

Շապկին

Զգեցո՛ տէր ինձ զհանդերձ փրկութեան. եւ պատմուճան ուրախութեան. Եւ շուրջ պատեա՛ զզգեստուս փրկութեան. Շնորհօք.

Փող Ուրարին.

Զգեցո՛ տէր պարանոցի իմոյ զարդարութիւն: Եւ սրբեա՛ զսիրտ իմ յամենայն աղտեղուէ մեղաց. Շնորհօք.

Գօտւոյն.

Շուրջ պատեսցէ կամար հաւատոյ զմէջս սրտի իմոյ եւ մտացս: Եւ շիջուսցէ 'ի սոցանէ զխորհուրդս աղտեղիս. Եւ զօրութիւն շնորհաց քոց յամենայն ժամ բնակեսցի 'ի սոսա. Շնոր՛՛:

Բազպանն աջ ձեռին

Տո՛ւր տէր զօրութիւն յաջոյ ձեռին իմոյ, եւ լուա՛ զամենայն աղտեղութիւնս իմ. Որպէս զի կարող լինիցիմ սպասաւորել քեղ անախտութեամբ հոգւոյ եւ մարմնոյ. Շնորհօք:

Բազպանն ահեակ ձեռին.

Տո՛ւր տէր զօրութիւն ձախոյ ձեռին իմոյ, եւ լուա՛ զամենայն աղտեղութիւնս իմ. Որպէս զի կարող լինիցիմ սպասաւորել քեղ անախտութեամբ հոգւոյ եւ մարմնոյ. Շնոր՛՛:

Վակասին:

Զգեցո՛ տէր պարանոցի իմոյ զարդարութիւն. Եւ սրբեա՛ զսիրտ իմ յամենայն աղտեղուէ մեղաց. Շնորհ՛՛:

Նափորտին որ է շուրջառ:

Տէր ողորմութեամբ քով զգեցո՛ ինձ զգեստ պայծառ եւ պարսպեա՛ ընդդէմ ներգործութեան չարին. Զի արժանի եղէց փառաւորել զքո փառաւորեալ անունդ. Շնորհօք.

Յետ զգեստաւորելոյ օրհնեալն զգեստաւորն ասէ:

Ցնծասցէ անձն իմ 'ի տէր զի զգեցոյց ինձ զհանդերձ փրկութեան եւ պատմուճան ուրախութեան. իբրեւ փեսայի եդ ինձ պսակ. եւ որպէս զհարսն զարդու զարդարեաց զիս: Շնորհօք:

Թաշկինակին:

Սրբեա՛ տէր զձեռս իմ յամենայն աղտեղութենէ մեղաց, Շնորհօք տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի:

Եւ յետոյ էջանեն առաջի սրբոյ սեղանոյն: Եւ քահանայն լուանայ զձեռս ասելով: Սաղմոս. ԻԵ. էջ:

Լուացից սրբութեամբ զձեռս.

Սարկաւագն փոխէ:

Գնաց առ ինչ տէր զի ես ամբծու՛՛:

Քահանայն:

Եւ վասն սրբուհւոյ աստուածա.

Սարկաւագն:

Սուրբ զաստուածածինն եւ զամենայն սուրբս յարէ՛՛.

Քահանայն.

Ընկալ տէր զաղաչանս մեր. Խոստովանիմ առաջի աստուծոյ եւ սրբուհւոյ աստուածածնին. եւ առաջի ամենայն սրբոց. եւ առաջի ձեր

հարք և եղբարք զամենայն մեղս զորս գործեալ եմ, Քահանայ մեղայ խորհրդով բանիւ, և գործով. Եւ տմ մեղօք զոր գործեն մարդիկք։ Մեղայ, մեղայ։ Աղաչեմ զձեզ խնդրեցէք վասն իմ յայ զթողութիւն։

Պատասխանեսցեն որք մերձն են։

Ողորմեսցի քեզ ած հզօրն և թողութիւն շնորհեսցէ տմ յանցանաց քոց, անցելոյն և այժմուս, և յառաջիկայէն փրկեսցէ և հաստատեսցէ յամ գործս բարիս։ Եւ հանգուսցէ զքեզ 'ի հանդերձեալ կեանսըն. ամէն։

Պատասխանեսցէ նա ինքն։

Ազատեսցէ և զձեզ մարդասէրն ած, և թողցէ զամենայն յանցանս ձեր. տացէ ժամանակ ապաշխարելոյ և գործելոյ զբարիս. ուղղեսցէ և զառաջակայ կեանս ձեր շնորհօք սուրբ հոգւոյն. հզօրն և ողորմածն և նմա փառք յաւիտեանս ամէն։

Դպիրքն.

Յիշեսջիր զմեզ Առաջի անմահ գառին այ։

Քահանայն.

Յիշեալ լիջիք Առաջի անմահ Գառին աստուծոյ։

Դպիրքն. Սաղմոս. ՂԹ. փոխ.

Աղաղակեցէ՛ք առ տէր ամենայն երկիր ծա''։

Սարկաւագն քարոզէ։

Սուրբ եկեղեցեաւս աղաչեսցուք զՏէր։

Քահանայն։

'Ի մէջ տաճարիս և առաջի ածընկալ և պայծառացեալ սուրբ նշանացս և սուրբ տեղւոյս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիրպագանեմք զսուրբ և զհրաշալի և զյաղթօղ զտէրութիւնդ քո փառաւորեմք, և քեզ մատուցանեմք զօրհնութիւն և զփառս ընդ հօր և ընդ հոգւոյդ սրբոյ այժմ և''։

Քահանայն ասասցէ սաղմոս. ԽԲ. չյորդ։

Եւ ելցէ 'ի խորանն։

Մտից առաջի սեղանոյ։

Սարկաւագն փոխ։

Դատ արա ինձ ած և իրաւ արա ինձ''։

Սարկաւագն քարոզէ։

Եւ ևս խաղաղութեան զՏէր աղա''։

Օրհնեսցուք զհայր տեառն մերոյ յիսուսի քրիստոսի որ արժանի արար զմեզ կալ 'ի տեղւոջս փառաբանութե և երգել զերգս հոգևորս ամենա''։

Քահանայն։

'Ի յարկի սրբութեան և 'ի տեղւոջս փառաբանութեան. հրեշտակաց բնակարանիս և մարդկան քաւարանիս, առաջի աստուածընկալ և պայծառացեալ սուրբ նշանացս և սուրբ տեղւոյս խոնարհեալ երկիւղիւ երկիրպագանեմք. զսուրբ և զհրաշալի և զյաղթօղ զտէրութիւնդ քո օրհնեմք և փառաւորեմք. և քեզ ընդ երկնային զօրսն մատուցանեմք զօրհնութիւն և զփառս ընդ հօր և ընդ հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յաւիտենից.

Ամէն։

Յուշ եթէ եղեւնոսոս լինիցի խորհրդա-
ծոյն՝ ածցէ 'ի վերայ լանջացն զգա-
ստակն եթերոյն։ Եւ հարստացեալ ա-
ընծայարան ուղղանոյն։ Եւ 'ի ծառայս ան-
ջեալ յորդորաց արքաւոր շնոր և ան-
հատանել աստուծոյ շաղօթս առ աստէ հոգեն
անօրինեն գործոյն։

Գրիգորի Նարեկացւոյն։

ԱՄԵՆԱԿԱԼ ԲԱՐԵՐԱՐ ՄԱՐ-

դասէր աստուած բոլո-րից, յօրինող երեւութից և աներեւու-թից, փրկող և հաստատող, խնամող և խաղաղարար, հօր հզօր հոգի, հայցեմք բազկատարած մաղթանաց գոչմամբ հեծութեան՝ յանդիման ե-դեալ քեզ ահաւորիդ։

Մատչիմք մեծաւ դողութեամբ՝ սաս-տիկ երկիւղիւ՝ մատուցանել. նախ զբանական զայս պատարագ՝ քում անճառելի զօրութեանդ, իբր աթո-ռակցի փառակցի և արարչակցի՝ հայ-րենի անկապուտ պատւոյդ, և քննօղի ծածկութեան խորոց խորհրդոց ամե-նակատար կամաց հօրդ էմմանուէլի՝ զքեզ առաքչի, փրկչի և կենդանա-տուի և արարչի ամենայնի։ Ի ձեռն քո ծանուցաւ մեզ երրեակ անձնաւո-րութիւն միասնական աստուածութեդ, յորոց մի և դու ճանաչիս անհաս։ Քեւ և 'ի ձեռն քո առաջինքն նա-հապետական տոհմին շաւաւիղք՝ տե-սանօղք անուանակոչեցաք, զանցելոյն և զգալոցյն, զեղեալսն և զոչ գոյա-ցեալսն, անստուերաբար բարբառով բանի վերապատմեցին։

Հոգի աստուծոյ քարոզեալ զքեզ մովսեսի, որ 'ի գնալն քո 'ի վերայ ջրոյն՝ անպարագիր զօրութիւն, ա-հեղ շրջարկութեամբ տածողականաւ՝ թեւապարփակ պաշտպանողօրէն զը-թասիրեալ 'ի ծնունդս նորոգս՝ զա-ւազանին խորհրդոյ ծանուցեր։

Յոր կերպարան օրինակութե՝ նախ քան զկառուցանել զլոյծդ մածուած վերջնումդ վարագուրիդ՝ յօրինեցեր կարօղ տիրապէս զբովանդակ բնութս ամենից բնաւից բոլորից գոյից ամե-նայն էից՝ յանէից։

Քև ստեղծանին 'ի նորոգութիւն յա-րութեան ամենայն եղեալքս առ 'ի քէն՝ յայնմ ժամանակի, որ է օր վեր-ջին՝ այսմ կենցաղի, և որ առաջին՝ երկրին կենդանեաց։ Քեզ հնազան-դեցաւ միութեամբ կամացն՝ որպէս հօրն իւրում, աղգակիցն քո՝ էակիցն հօր՝ անդրանիկն որդի. մերովս կեր-պիւ ըզքեզ աւետաբանեաց ճշմարիտ ած՝ հաւասար և համագոյ հօր իւր հզօրի. և զառ 'ի քեզ հայհոյութին անքաւելի քարոզեաց, և իբր զըմբա-մարտիցն զքո հեստելոցն՝ չարաբա-նական բերանս կարկեաց, և զխւրն չնորհեայ՝ արդարսն և անարատն՝ գտիչն ամի. որ վասն մեղաց մերոց մատնեցաւ, և յարեաւ վասն զմեզ ար-դարացուցանելոյ։ Նմա փառք 'ի ձեռն քո, և քեզ բարեբանութի ընդ հօր ա-մենակալի յաւիտեանս յաւիտենից։

Ամէն։

Պարզեալ հրճուեցէց ՚ի նոյն ժամ բանի, զնախ հաւատացութեան վերհայեցողութեան ըստոյ՝ հրաշապէս յայտնեցի: Արդ եւ աւետարանեալ վերոյին երէին նորա-գութեան:

ԳՈՀԱՆԱՄՔ ԵՒ ԵՐԿՐՊԱԳԱՆԵՄՔ

Ը արտասուալից հառաչմամբ յամենայն անձնէ՝ զփառաւորեալ արարչութիւնդ՝ անեղծ և անստեղծ անժամանակ հօգւոյդ գթածի, որ բարեխօսդ ես վասն մեր յանմռունչ հեծութիւնս՝ առ ողորմածդ Հայր՝ որ զսուրբս պահես, և զմեղուցեալս մաքրես՝ և տաձարս կազմես կենդանի և կեցուցիչ կամաց բարձրելոյդ Հօր: Արդ՝ ազատեա զմեզ յամենայն անմաքուր գործոց, որ ոչ է հաճոյ քումդ բնակութեան. և մի շիջցի առ ՚ի մէնջ՝ լուսոյդ շնորհաց փայլմունք ՚ի տեսականացս աչացս իմաստից. վասն զի զքեզ ուսաք միանալ ՚ի մեզ ՚ի ձեռն աղօթից, և ընտիր վարուց խնկելոյ. Եւ քանզի մինդ յերրորդութենէդ պատարագի, և միւսդ ընդունի՝ հաճեալ ընդ մեզ հաշտարար արեամբ անդրանկի եւրոյ. իսկ դու ընկալցիս զմեր պաղատանս, և յարդարեսցես զմեզ օթեւանս պատուականս ամենայն պատրաստութեամբ՝ ՚ի վայելուչն ճաշակման երկնաւոր գառինդ, առանց պատժոց դատապարտութեան՝ ընդունիլ զայս անմահացուցիչ մանանայս կենաց նորոյ փրկութե՛.

Եւ հալեսցի ՚ի հրոյս յայսմանէ զայթակղութիւնս մեր, որպէս մարգարէին կենդանախարոյկ կայծակամբն՝ ՚ի ձեռն ունելեացն մաքրութեան. զի յամենայնի քոյդ քարոզեսցի գթութի, որպէս որդւովդ աստուծոյ հօր քաղցրութիւն. որ զանառակ որդին մեր ձեցոյց ՚ի հայրենի ժառանգութիւնն, և զպոռնիկսն յառաջեցոյց յերկնային արքայութիւնն՝ արդարոցն երանուե. Այո՛ այո՛ և ես մի եմ ՚ի նոցանէ. և զիս ընկալ ընդ նոսին իբր մարդասիրութեան կարօտեալ մեծի, շնորհօք քո ապրեալ զարեամբ քրիստոսի ստացեալ:

Օ՛հ յայսմ ամենայնի՝ յամենայնի ծանիցի քո աստուածութիւնդ՝ ընդ հօր փառաւորեալ համապատուաբար ՚ի մի կամս, և ՚ի մի իշխանութիւն գովութեան:

՚Ի Ձայն:

Օ՛հ քո է գթութիւն, և կարողութի, և մարդասիրութիւն, զօրութիւն և փառք յաւիտեանս յաւիտենից. Ամէն:

Այս յարուցեալ գայ առ ընծայարան ե-ղանոյն: Որ սպասացանէ նախատորմա-տագն ընթերցն:

Օ՛րն առեալ Խոհանոյն գնէ ՚ի սաղաղ-սոյն առելով:

Յիշատակ տեառն մերոյ յիսուսի քրիստոսի:

Որ բազմեալ հանգչի յանարուեստ աթոռ. զմահ խաչի յանձն էառ վասն ազգի մարդկան. օրհնեցէք՝ զովե-

ցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեանս։

Եւ ապա շփէին՝ որհնէ խաչանիշ 'ի աջին ասելով։

Յաղագս յիշատակի փրկագործ տնօրէնութեան տէառն աստուծոյ և փրկչին մերոյ յիսուսի քրիստոսի։ Որ 'ի կողահոս արեան աղբերբն նորոգեցան արարածք և անմահացան, օրհնեցէք՝ գովեցէք և բարձր արարէք զնա յաւիտեանս։

Եւ ասէ աղօթս 'ի ծածուկ Յովհաննու Ոսկեբերանին։

Տէր աստուած մեր որ զերկնաւոր հացդ զտէրն մեր յիսուս քրիստոս ըղկերակուրդ ամենայն աշխարհի՝ առաքեցեր փրկիչ և կեցուցիչ և բարերար՝ օրհնել և սրբել զմեզ. Նոքին դու տէր օրհնեա և այժմ զառաջադրութիւնս զայս։ Ընկալ զսա յերկնային քո սեղանդ։

Յիշեա որպէս բարերար և մարդասէր զմատուցօղս և վասն որոց մատուցանի։

Եւ զմեզ անդատապարտ պահեա 'ի քահանայագործութիւն աստուածային խորհրդոց քոց։ Զի սուրբ և փառաւորեալ է ամենապատիւ մեծ վայելչութիւն փառացդ Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյդ սրբոյ այժմ և"։

Եւ աղաչեսցէ ասելով։ Սաղմոս. ՂԲ։

Տէր թագաւոր։ Հաստատ։ Ամբարձման։ 'Ի ձայնէ։ Աքանչելի։ Տան քում։

Եւ խաչակնքէ երիցս ասելով։

Հոգին սուրբ եկեսցէ 'ի քեզ և զօրութիւն բարձրելոյն հովանի լիցի 'ի վերայ քո։

Եւ արկանէ զխունկն ասելով։

Խունկ մատուցանեմ առաջի քո քս̃ բուրումն հոգեւորական։ Ընկալ 'ի սուրբ յերկնային և յիմանալի քո մատուցարանդ 'ի հոտ անուշից։ Առաքեա առ մեզ փոխարէն զշնորհս և զպարգեւս Հոգւոյդ սրբոյ. և քեզ մատուցանեմք զփառս ընդ Հօր և ընդ Հոգւոյդ սրբոյ այժ"։

Եւ ապա խնկելով 'ի մէջ եկեղեցւոյն շրջանէ հանդերձ սարկաւագօքն, և ելեալ 'ի վեր երիցս երկրպագեսցէ զսեղանն։

Եւ սարկաւագն 'ի մէջ եկեղեցւոյ կալով ձայնեսցէ։

Օրհնեա տէր։

Եւ քահանայն 'ի ձայն ասասցէ։

Օրհնեալ թագաւորութիւնն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այժմ և"։

Եւ ամենայն դպիրքն ծածածուկ ըստ պատշաճի ասասցեն։ Եւ յապաւելն՝ ձայնեսցէ սարկաւագն։ Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք զն"։ Օրհնեա տէր։

Եւ քահանայն ասասցէ։

Օրհնութիւն և փառք Հօր և"։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Դպիրքն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Սարկաւագն։

Աստուծոյ երկիրպագեսցուք։

Դպիրքն։

Առաջի քո տէր։

Եւ քահանայն ասասցէ ՚ի Ձայն։

Տէր Աստուած մեր՝ որոյ կարողութիւնդ անքննելի է և փառքդ անհասանելի։ Որոյ ողորմութիւնդ անչափ է և գթութիւնդ անբաւ. Դու ըստ առատ մարդասիրութեանդ քում, նայեաց ՚ի ժողովուրդս քո՝ և ՚ի տաճարս այս սուրբ. Եւ արա ընդ մեզ և ընդ աղօթակիցս մեր՝ առատապէս զողորմութիւն քո և զգթութիւն. Զի քեզ վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յաւիտեանս յա՛։

Եւ սկսանին ասել դպիրքն սաղմոս և շարական ըստ պատշաճին։

Եւ մինչդեռ երգեն, Քահանայն ասասցէ զաղօթս ՚ի ծածուկ։

Տէր Աստուած մեր կեցո՛ զժողովուրդս քո՛. և օրհնեա՛ զժառանգութիւնս քո՛ զլրումն եկեղեցւոյ քո՛ պահեա՛. սրբեա՛ զսոսա որք ողջունեցին սիրով զվայելչութիւն տան քոյ. Դու զմեզ փառաւորեա՛ աստուածային զօրութե՛բ քով. և մի՛ թողուր զյուսացեալս ՚ի քեզ.

Զի քո՛ է կարողութիւն և զօրութիւն և փառք յաւ՛։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Որ հասարակաց զայս և միաձայն մեզ ամենեցուն՝ ուսուցեր աղօթել. և զերկուց և զերից միաձայնելոց յանուն քո՛ զխնդրուածս պարգևել խոստացար. Դու և այժմ զծառայից քոց զխնդրուածս առ ՚ի յօգուտն կատարեա՛. Շնորհելով մեզ յայսմ յաւիտենիս զգիտութիւն քումդ ճշմարտութեանն. Եւ ՚ի հանդերձեալն զկեանսն յաւիտենականս պարգևելով. Զի բարերար և մարդասէր ես Աստուած. և քեզ վայելէ փառք իշ՛։

Եւ ՚ի փառս տալն դպրաց, երկիրպագցեն առաջի բեմին ամենեքեան։

Եւ քահանայն երկրպագելով սեղանոյն ասասցէ զաղօթս ՚ի ծածուկ։

Տէր Աստուած մեր՝ որ կարգեցեր յերկինս զդասս և զզինուորութիւնս հրեշտակաց և հրեշտակապետաց ՚ի սպասաւորութիւն փառաց քոց. Արա՛ այժմ ընդ մուտս մեր մտանել և սրբոց հրեշտակաց. և լինել պաշտօնակից մեզ՝ և փառաբանակից քում բարերարութեանդ։

՚ի Ձայն։

Զի քո՛ է կարողութիւն, և զօրութիւն, և փառք յաւիտեանս. Ամէն։

Եւ համբուրեսցեն զսեղանն։ և սարկաւագունքն գոչեսցեն։

Պռօսխումէ՛։

Եւ սարկաւագն մի ոմն բարձրացուցանէ զաւետարանն սուրբ։

Եւ դպիրքն ըստ խորհրդոյ աւուրն երգեն զԵրեքսրբեանն։

Սուրբ Աստուած սուրբ և հզօր սուրբ և անմահ որ խաչեցար և այլն։

Եւ քահանայն զայս աղօթս ասասցէ ՚ի ծածուկ։

Աստուած սուրբ՝ որ ՚ի սուրբս հանգուցեալ ես, և երեք սրբեան ձայնի.

սերովբէք գոլեն զքեզ՝ և քերովբէք փառաբանեն. և ամենայն երկնային զօրութիւնք՝ քեզ երկիրպագանեն։ Որ 'ի չգոյէ 'ի գոյ ածեր զամենայն արարածս. որ արարեր զմարդն ըստ պատկերի քում և նմանութեան. և ամենայն շնորհիւ քով զնա զարդարեցեր. և ուսուցեր խնդրել զիմաստութիւն և զգօնութիւն։ Եւ ոչ անտես արարեր զմեղուցեալն. այլ եդեր 'ի վերայ նորա ապաշխարութիւն փրկութեան։ Որ արժանի արարեր զմեզ զնուաստացեալ և զանարժան ծառայս քո 'ի ժամուս յայսմիկ, կալ առաջի փառաց սրբութեան սեղանոյ քոյ։ Եւ զօրհնաւոր երկրպագութիւն և զփառաբանութիւն մատուցանել քեզ։ Դու տէր՝ ընկալ 'ի բերանոյ մեղաւորացս զերրեք սրբեան օրհնութիւնս. և պահեա զմեզ քոյին քաղցրութեամբդ. Թող մեզ զամենայն յանցանս մեր ըզկամայ և զակամայ։ Սրբեա զհոգի՝ զմիտս՝ և զմարմինս մեր. և շնորհեա 'ի սրբութեան պաշտել զքեզ զամ աւուրս կենաց մերոց։ Բարեխօսութեամբ սրբուհւոյ աստուածածնին և ամենայն սրբոց քոց՝ որք յաւիտենից քեզ բարեհաճոյացան։ Զի սուրբ ես տէր աստուած մեր. և քեզ վայել է փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և միշտ և յա'',

Եւ 'ի կատարել երեքսրբենայն և աղօթիցն՝ սարկաւագն գոչէ։

Եւ ևս խաղաղութեան զտէր աղ'',

Ան խաղաղութեան ամենայն աղ'',

Եւ քահանայն՝ խոնարհեալ ասասցէ զաղօթս 'ի ծածուկ։

Տէր աստուած մեր զբազկատարած զաղաչանս ծառայից քոց վեր ընկալցիս և ողորմեսցիս ըստ մեծի ողորմութեան քում։ Զգթութիւն քո առաքեա 'ի վերայ մեր և ամենայն ժողովրդեանս՝ որք ակն ունին առ 'ի քէն առատ ողորմութեանդ.

Սարկաւագն ձայնեսցէ։

Օրհնեա՛ տէր։

Եւ քահանայն ասասցէ 'ի ձայն։

Զի ողորմած և մարդասէր ես աստուած գոլով և քեզ վայել է փառք իշխանութիւն և պատիւ այժմ և'',

Յետ այսորիկ՝ երկրպագէ սեղանոյն քահանայն, և էջեալ բազմի յաթոռն. և ասասցեն դպիրքն սաղմոս ըստ խորհրդոյ աւուրն։

Եւ ընթերցին զգիրս մարգարէականս և առաքելականս։

Եւ զկնի ալէլուեայ, ըստ ցուցանելոյ ընթերցուածոյն. և յաւարտմանն։

Սարկաւագն ձայնեսցէ։

Օրթի։

Քահանայն դարձցի և խաչակնքեսցէ 'ի վերայ ժողովրդեանն ասելով։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Դպիրքն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Սարկաւագն։

Երկիւղածութեամբ լուարուք։

Սարկաւագն։

Սրբոյ աւետարանին որ ըստ Մատթէոսի։

Դպիրքն.

Փառք քեզ Տէր աստուած մեր.

Սարկաւագն.

Պրօսխումէ.

Դպիրքն.

Ասէ աստուած.

Եւ Սարկաւագն ընթերցցէ. Զաւետարանն Սուրբ. Եւ յաւարտմանն ասասցեն Ամենեքեան.

Փառք քեզ Տէր աստուած մեր.

Եւ ապա ասեն Նիկէական հաւատամքն 'ի լման.

ՀԱՒԱՏԱՄՔ Ի ՄԻ ԱՍՏՈՒԱԾ

Հայր ամենակալ, յարարիչն երկնի և երկրի, երևելեաց և աներևութից: Եւ 'ի մի տէր յիսուս քրիստոս յորդին աստուծոյ, ծնեալն յաստուծոյ հօրէ միածին. այսինքն յէութենէ հօր.

Աստուած յաստուծոյ՝ լոյս 'ի լուսոյ՝ աստուած ճշմարիտ՝ յաստուծոյ ճշմարտէ ծնունդ և ոչ արարած.

Նոյն ինքն 'ի բնութենէ հօր որով ամենայն ինչ եղև յերկինս և 'ի վերայ երկրի, երևելիք և աներևոյթք:

Որ յաղագս մեր մարդկան և վասն մերոյ փրկութեան, իջեալ յերկնից մարմնացաւ մարդացաւ ծնաւ կատարելապէս 'ի մարիամայ սրբոյ կուսէն հոգւովն սրբով.

Որով էառ մարմին հոգի և միտ. և զամենայն որ ինչ է 'ի մարդ, ճշմարտապէս և ոչ կարծեօք.

Չարչարեալ խաչեալ թաղեալ, յերրորդ աւուր յարուցեալ, ելեալ 'ի յերկինս նովին մարմնովն՝ նստաւ ընդ աջմէ հօր. Գալոց է նովին մարմնովն և փառօք հօր, 'ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս.

Որոյ թագաւորութեան ոչ գոյ վախճան:

Հաւատամք և 'ի սուրբ հոգին յանեղն և 'ի կատարեալն. Որ խօսեցաւ յօրէնս և 'ի մարգարէս և յաւետարանս. Որ էջն 'ի յորդանան քարոզեաց զառաքեալսն և բնակեցաւ 'ի սուրբսն.

Հաւատամք և 'ի մի միայն ընդհանրական և առաքելական եկեղեցի.

'Ի մի մկրտութիւն, յապաշխարութիւն, 'ի քաւութիւն, և 'ի թողութիւն մեղաց: 'Ի յարութիւն մեռելոց. 'Ի դատաստանն յաւիտենից. Հոգւոց և մարմնոց յարքայութիւնն երկնից, և 'ի կեանսն յաւիտենականս:

Իսկ որք ասենն՝ էր երբեմն յորժամ ոչ էր որդին. կամ էր երբեմն յորժամ ոչ էր սուրբ հոգին. կամ թէ յոչ էից եղեն, կամ յայլմէ էութենէ ասեն լինել զորդին աստուծոյ. և կամ զսուրբ հոգին և թէ փոփոխելիք են կամ այլայելիք, զայնպիսիսն նզովէ կաթուղիկէ և առաքելական սուրբ եկեղեցի.

Իսկ առաջնորդն ասասցէ:

Իսկ մեք փառաւորեսցուք որ յառաջ քան զյաւիտեանս երկրպագանելով սրբոյ երրորդութեանն և մի աստուածութեանն հօր և որդւոյ և հոգւոյն սրբոյ. այժմ և ".

Սարկաւագն քարոզէ 'ի ձայն։

Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղա"։

Դպիրքն. Տէր ողորմեա։

Եւ եւս հաւատով աղաչես"։

Մինչ նոքա երգեն, Քահանայն ասա-ցէ զաղօթս 'Ի ծածուկ։

Տէր մեր և փրկիչ յիսուս քրիստոս որ մեծդ ես ողորմութեամբ, և առատ պարգևօք բարերարութե. քոյ. Որ դու քոյին կամաւ 'ի ժամուս յայսմիկ համբերեցեր չարչարմանց խաչի և մահու յաղագս մեղաց մերոց. Եւ պարգևեցեր առատապէս զպարգևս հոգւոյդ սրբոյ երանելի առաքելոցն. Հաղորդս արա և զմեզ տէր աղաչեմք զքեզ աստուածային պարգևացդ. Թողութեան մեղաց՝ և ընդունելութե. հոգւոյդ սրբոյ.

'Ի Ձայն.

Որպէս զի արժանաւորք եղիցուք գոհութեամբ փառաւորել զքեզ ընդ հօր և սուրբ հո"։

Խաղաղութիւն ամենեցուն.

Խաղաղութեամբ քով քրիստոս փրրկիչ մեր՝ որ 'ի վեր ես քան զամենայն միտս և զբանս.

Ամրացո՛ զմեզ և աներկիւղ պահեա՛ յամենայն չարէ. հաւասարեա՛ զմեզ ընդ ճշմարիտ երկրպագուս քո՝ որք հոգւով և ճշմարտութեամբ քեզ երկրպագանեն. վասն զի ամենասուրբ երրորդութեանդ վայելէ փառք իշխա"։

Օրհնեալ տէր մեր յիսուս քրիստոս

Ամէն։

Սարկաւագն.

Օրհնեա տէր.

Քահանայն խաղաղանէ 'ի վերայ ժողովրդեանն ասելով 'ի Ձայն.

Տէր աստուած օրհնեսցէ զա"։

Յետ այսորիկ՝ եթէ եպիսկոպոս իցէ 'ի բաց հանցէ զեմիփորոնն։

Սարկաւագն։

Սաղմոս ասասցուք տեառն աստուծոյ մե"։

Դպիրքն ասեն շարականն ըստ խորհրդոյ աւուրն։

Սարկաւագն։

Մի՛ ոք յերախայից.

Դպիրքն։

Մարմին տէրունական։

Եւ գան խնկարկելով 'ի սուրբ խորհուրդն.

Սարկաւագն։

Յարևու եհար զխո"։

Դպիրքն։

Եւ ընծա նա որպէս հր"։

Եւ ապա եղանակեսցեն.

Որ զքերովբէսն.

Նոյն Սարկաւագն վերաբերելով առնաւոյն հացն՝ և անօթ(?)… Կաղնութեան … 'ի սուրբ սեղանն. Եւ մինչ նոքա երգեն՝ քահանայն խնկարկեսցէ առաջի սրբոյ սեղանոյն և խորհրդաբար աղօթեսցէ 'Ի ծածուկ.

Ո՛չ ոք արժանի է յըմբռնելոցս մարմնաւոր ախտիւք և ցանկութե. մատչել 'ի սեղան քո. կամ, սպասաւորել արքունական փառաց քոց. Քանզի պաշտել զքեզ մեծ և ահաւոր՝ երկնաւոր զօրութեանցդ իսկ է. Սակայն վասն անչափ բարերարութեան քոյ՝

անպարագրելի բանդ Հօր, եղեր մարդ՝ և քահանայապետ մեր եղևեցար։ Եւ լեր տէր ամենեցուն պաշտօն սպասաւորութեան՝ և անարեան զենման՝ ըզքահանայութիւն աւանդեցեր մեզ։ Վասն զի դու ես տէր աստուած մեր որ տիրես երկնաւորաց և երկրաւորաց։ Որ ՚ի վերայ քերովբէական աթոռոյ բազմիս. սերովբէից տէր և թագաւոր իսրայէլի։ Որ միայն սուրբ ես և ՚ի սուրբս հանգուցեալ։ Աղաչեմ զքեզ միայն բարերար և հեշտալուր. նայեաց յիս ՚ի մեղուցեալ և յանպիտան ծառայս քո։ Եւ սրբեա զհոգի և զմիտս իմ յամենայն պղծութենէ չարին։ Եւ բաւականացո զիս զօրութեամբ սուրբ հոգւոյդ որ զգեցեալ եմ զքահանայական շնորհ, կալ առաջի սրբոյ սեղանոյս և քահանայագործել զքո անարատ մարմինդ և ըզպատուական արիւնդ։ Քեզ խոնարհեցուցեալ զպարանոցս իմ, մաղթեմ. մի դարձուցաներ զերեսս քո յինէն. և մի մերժեր զիս ՚ի ծառայից քոց։ Այլ արժանի արա մատուցանել քեզ զընծայս զայս յինէն. ՚ի մեղուցեալ և յանարժան ծառայէս քումմէ։ Վասն զի դու ես որ մատուցանես՝ և մատուցիս՝ և ընդունիս, և տաս քրիստոս աստուած մեր։ Եւ քեզ փառս մատուցանեմք հանդերձ անսկզբան քո հարբդ և ամենասուրբ և բարերար հոգւովդ. այժմ և միշտ և յաւի՟։

Եւ ընծայսն վերաբերեն ՚ի սեղանն։

Եւ քահանայն ընկէսցէ և լուասցէ զձեռսն ասելով։

Լուացից սրբութեամբ զձե՟։

Սարկաւագն։

Եւ ես խաղաղութեան զսէր առա՟։

Եւ ես հաւատով և սիրո՟։

Մինչ նոքա կարդան. Քահանայն բաց-կատարած աղօթեսցէ ՚ի ծածուկ։

ՏԷՐ ԱՍՏՈՒԱԾ ԶՕՐՈՒթեանց և արարիչ ամենայնի լինելութեանց։ Որ յանէութենէ զընաւս ՚ի ցուցակութի ածեալ գոյացուցեր։ Որ և զմեզս զհողեղէնս բնութիւնս պատուեալ մարդասիրապէս. Այսպիսի ահաւոր և անպատում խորհրդոյ կարգեցեր սպասաւորս։ Դու տէր՝ որում պատարագեմք զպատարագիս ընկալ առ ՚ի մէնջ զառաջադրութիւնս զայս, և աւարտեա զսա ՚ի խորհրդականութիւն մարմնոյ և արեան միածնի քոյ. դեղ թողութե մեղաց պարգևեա ☞ Ճաշակողացս զհացս զայս և զբաժակս։

՚ի Ձայն։

Շնորհօք և մարդասիրութեամբ տն. մերոյ և փրկչին յիսուսի քրիստոսի. ընդ որում քեզ հօր միանգամայն և հոգւոյդ սրբոյ վայելէ փառք իշխա՟։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Դպ Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Սրկ Աստուծոյ երկրպագեսցուք։

Դպ Առաջի քո տէր։

Սրկ Ողջոյն տո՛ւք միմեանց ՚ի համ՟։

Դպ Քրիստոս ՚ի մէջ մեր յայտնեց՟։

Եւ համբուրեն զսեղանն և զմիմեանս. և
սովորական ողջունեն:

Սրկ. Կացցուք երկիւղիւ կաց":

Դպ. Առ քեզ Աստուած:

Սրկ. Պատարագ Քրիստոսի Տեառն":

Դպ. Ողորմութիւն և խաղաղութիւն":

Քահանայն դարձեալ և խաչակնքելով ասէ ՚ի ձայն.

Շնորհք, սէր և աստուածային սրբարար զօրութիւնն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ Եղիցի ընդ ձեզ ընդ ամենեսեան:

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քում.

Սրկ. ՚Ի վեր ունիցուք զմիտս":

Դպ. Ունիմք առ քեզ Տէր ամենակալ:

Սրկ. Եւ գոհացարուք.

Դպ. Արժան և իրաւ.

Մինչ նոքա երգեն Քահանայն [illegible] ասասցէ ՚ի ծածուկ.

Արժան է ստուգապէս և իրաւ՝ ամենայորդոր փութով միշտ երկիրպագանելով փառաւորել զքեզ Հայր ամենակալ. Որ զքոյն անզննելի և արարչակից բանիւդ զանէծիցն բարձեր զկրճիմն. Նոր ժողովուրդ ինքեան առեալ զեկեղեցի սեփհականեաց զհաւատացեալս ՚ի քեզ. Եւ զննելի բնութեամբ ըստ ՚ի կուսէն մասնաւորութեան՝ հաճեցար բնակել ՚ի մեզ. Եւ նորագործ աստուածապէս ճարտարապետեալ՝ զերկիրս երկին արար. Վասն զի որում ոչն հանդուրժէին առաջի կալ զուարթնոցն ջոկք՝ զարհուրեալք ՚ի փայլակնացայտ և յանմատոյց լուսոյ ածութեդ.

Եւ եղեւ այսպիսիդ մարդ՝ յաղագս մերոյ փրկութեան շնորհեաց մեզ ընդ երկնային պարել զհոգեղէն պարս.

՚Ի ձայն.

Եւ ընդ սերոբէսն և ընդ քերոբէսն միաձայն սրբասացութեամբ յօրինել նուագս. և համարձակապէս գոչելով աղաղակել ընդ նոսին և ասել

Դպիրք.

Սուրբ սուրբ սուրբ Տէր զօրութեանց, լի են երկինք և երկիր փառօք քո, օրհնութիւն":

Մինչ նոքա երգեն, Քահանայն բաղհատարած ասասցէ ՚ի ծածուկ.

Սուրբ սուրբ սուրբ ես ճշմարտապէս և ամենասուրբ. և ո՞վ որ պանծասցի բովանդակել բանիւ զքո ՚ի մեզ զանբաւ բարեգործութեան զեղմունս. Որ և անդէն իսկ ՚ի նախնումն զանկեալն ընդ մեղօք զանազան եղանակօք՝ խնամեալ սփոփեցեր. Մարգարէիւք, օրինացն տուչութեամբ, քահանայութեամբ, և ըստուերակերպ երինջուցն մատուցմամբ.

Իսկ ՚ի վաղճան աւուրցս այսոցիկ՝ զբովանդակ իսկ զպարտեաց մերոյ խզեալ զդատակնիք. Տուր մեզ զՈրդին քո միածին, պարտապան և պարտս. զենումն և օծեալ, գառն և երկնաւոր հաց. քահանայապետ և պատարագ. Վասն զի ինքն է բաշխող. և նոյն ինքն բաշխի ՚ի միջի մերում միշտ անծախապէս.

Վասն զի եղեալ հաւաստեաւ և առանց ցնորից մարդ և անշփոթ միաւորութեամբ մարմնացեալ յածածնէն և ՚ի սուրբ կուսէն Մարիամայ.

Ճանապարհորդեաց ընդ ամենայն կիրս մարդկային կենցաղոյս առանց մեղաց։

Եւ յաշխարհակեցոյցն՝ և առիթն փրկութեան մերոյ՝ եկեալ կամաւ ՚ի խաչ։

Առեալ զհացն՝ ՚ի սուրբ յաստուածային՝ յանմահ՝ յանարատ՝ և յարարչագործ՝ ՚ի ձեռս իւր. օրհնեաց՝ գոհացաւ՝ եբեկ՝ և ետ իւրոց ընտրեալ սք և բազմեալ աշակերտացն ասելով.

Է Ձայն.

Առէք կերէք Այս է ՄԱՐՄԻՆ ԻՄ՝ որ վասն ձեր և բազմաց բաշխի ՚ի քաւութի և ՚ի թողութի մեղաց.

՚Ի ծածուկ

Նոյնպէս և զբաժակն առեալ. Օրհնեաց՝ գոհացաւ՝ էարբ՝ և ետ իւրոց ընտրեալ սուրբ և բազմեալ աշակերտացն ասելով։

՚Է Ձայն.

Արբէք ՚ի սմանէ Ամենեքեան. Այս է ԱՐԻՒՆ ԻՄ՝ նորոյ ուխտի, որ յաղագս ձեր և բազմաց հեղանի ՚ի քաւութիւն և ՚ի թողութիւն մեղաց։

՚Ի ծածուկ.

Եւ զսոյն միշտ իւր յիշատակ առնելով պատուիրան աւանդեաց մեզ բարերար որդիդ քո միածին։ Եւ իջեալ ՚ի ստորին վայրս մահու մարմնովն զոր ՚ի մերմէս ընկալաւ յազգակցութէ։ Եւ զնիգս դժոխոցն խորտակեալ հզօրեղապէս։ Զքեզ միայն ծանոյց մեզ ճշմարիտ ած՝ զած կենդանեաց և մեռելոց։

Եւ առնու Զնշխարն ՚Ի ձեռն

Եւ ասասցէ ՚Ի ծածուկ.

Եւ արդ մեք տէր՝ ըստ այսմ հրամանատրութե յառաջ բերեալ զայս խորհուրդ փրկական մարմնոյ և արեան միածնի քոյ։

Յիշեմք զդորա որ վասն մեր զփրկագործ չարչարանսն.

Զկենսատու խաչելութիւնն։

Զերեք օրեայ թաղումնն։

Զերանելի յարութիւնն.

Զաստուածապէս համբարձումնն.

Զնստելն ընդ աջմէ քո հայր. Զահաւոր և զփառաւորեալ զմիւսանգամ գալուստն խոստովանիմք և օրհնեմք.

Եւ ընծայեալ առնէ [illegible] [illegible] տէր հայր։

Եւ դիցէ ՚ի վերայ սրբոյ սեղանոյն ասելով ՚Է Ձայն,

Եւ զքոյս՝ ՚ի քոյոց՝ քեզ մատուցանեմք ըստ ամենայնի և յաղագս ամենեցուն։

Դպ. Յամենայնի օրհնեալ ես տէր.

Մինչ նոքա երգեն՝ Քահանայն բաշխապարած ասասցէ ՚Ի ծածուկ։

Զքեզ արդարև տէր աստուած մեր գովեմք. և զքեն գոհանամք հանապազ. Որ զանց արարեր զմերով անարժանութեամբս. այսպիսի ահաւոր և անպատում խորհրդոյ կարգեցեր սպասաւորս. Ո՛չ յաղագս մերոց ինչ բարեգործութեանց, յորոց յոյժ թափուր եմք և միշտ ունայն գտանիմք հանապազ. Այլ ՚ի քո բազմազեղ ներողու-

թիւնդ ցանգ ապաւինեալ համարձակիմք մերձենալ ՚ի սպասաւորութիւն մարմնոյ և արեան միածնի քոյ տեառն մերոյ և փրկչին յիսուսի քրիստոսի. որում վայել է փառք իշ"։

՚Ի Ձայն։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Դպ. Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Սրկ. Աստուծոյ երկիրպագեսցուք։

Դպ. Առաջի քո Տէր։

Մինչ նոքա երգեն՝ Քահանայն խոնարհեալ երկիրպագէ սեղանոյն և ասասցէ։

Երկիրպագանեմք՝ և աղաչեմք՝ և խնդրեմք ՚ի քէն բարերար աստուած։ Առաքեա ՚ի մեզ և յառաջի եդեալ ընծայս այս՝ զմշտնջենաւորակից քո և զէակից սուրբ հոգիդ։

Դպ. Որդի Աստուծոյ որ պատարագ"։

Եւ չոգեալ սարկաւագն առ ընծայն բերէ քահանային երկիւղիւ և զգուշութեամբ մեծաւ։

Եւ ասասցէ ՚ի ձայն Ա.Տն օրհնեա տէր։

Եւ քահանայն խաչակնքեսցէ ընծայսն ասելով ՚ի ծածուկ։

ՈՐՈՎ ՕՀՐՅՍ օրհնեալ մարմին Ճշմարտապէս արասցես տեառն մերոյ և փրկչին յիսուսի քրիստոսի։

Որով զհացս օրհնեալ մարմին Ճշմարտապէս արասցես տեառն մերոյ և փրկչին յիսուսի քրիստոսի։

Որով զհացս օրհնեալ մարմին Ճշմարտապէս արասցես տեառն մերոյ և փրկչին յիսուսի քրիստոսի։

Եւ զբաժակս օրհնեալ արիւն ստուգապէս արասցես տեառն մերոյ և փրկչին յիսուսի քրիստոսի։

Եւ զբաժակս օրհնեալ արիւն ստուգապէս արասցես տեառն մերոյ և փրկչին յիսուսի քրիստոսի։

Եւ զբաժակս օրհնեալ արիւն ստուգապէս արասցես տեառն մերոյ և փրկչին յիսուսի քրիստոսի։

Որով զհացս և զգինիս օրհնեալ մարմին և արիւն Ճշմարտապէս արասցես տեառն մերոյ և փրկչին յիսուսի քրիստոսի փոխարկելով հոգւովդ քով սրբով։

Երիցս կրկնեսցէ։

Ապա ասասցէ ՚ի Ձայն։

Որպէս զի եղիցի սա ամենեցուն մեզ մերձեցելոցս, յանդատապարտութիւն ՚ի քաւութիւն և ՚ի թողութիւն մեղաց։

Եւ քահանայն այսուհետև ո՛չ բարձրագոյն քան ընծայսն պշուսն իւր պարածեալս այլ՝ խոնարհագոյն։ Եւ աչսն ՚ի նոյն յառեալ աղօթեսցէ ՚ի ծածուկ։

Սովաւ շնորհեա զսէր զհաստատութ̃ի և զղձալի զխաղաղութ̃ի ամենայն աշխարհի։ Սրբոյ եկեղեցւոյ և ամենայն ուղղափառ եպիսկոպոսաց։ Քահանայից։ Սարկաւագաց։ Թագաւորաց։ Աշխարհի իշխանաց։ Ժողովրդոց։ Ճանապարհորդելոց։ Նաւելոց։ Կապելոց։ Վտանգելոց։ Աշխատելոց։ Եւ որք ՚ի պատերազմունս բարբարոսաց. Սովաւ և օդոց շնորհեա բարեխառնութիւն. և անդոց զպտղաբերութիւն։ Եւ ախտացելոց ՚ի պէս-

պէս ցաւս՝ փութապէս ղառողջուն։ Սովաւ հանգո զամենեսեան յառաջա- գոյն 'ի քրիստոս ննջեցեալսն։
Ըզնախահարս։
Ըզհայրապետս։
Զմարգարէս։
Զառաքեալս։
Զվկայեալս։
Զեպիսկոպոսունս։
Զերիցունս։
Զսարկաւագունս։
Եւ զբնաւ ուխտ եկեղեցւոյ քոյ սրբոյ։ Եւ զամենեսեան յաշխարհական կար- գէ զարս և զկանայս հաւատով վախ- ճանեալս։

'ի Զայն։

Ընդ որս և մեզ այց արասցես բարե- րար աստուած աղաչեմք։

Դպիրքն։

Յիշեա տէր և ողորմեա։

Քահանայն։

Աստուածածնին սրբոյ կուսին Մարիա- մու։ Եւ յովհաննու Մկրտչին։ Ստե- փաննոսի Նախավկային։ Եւ ամենայն սրբոց եղիցի յիշատակ 'ի սուրբ պատարագս աղաչեմք։

Դպիրքն։

Յիշեա տէր և ողորմեա։

Սարկաւագն յաջակողմն սեղանոյն Զետասանաց ասասցէ։

Ընտրելոց սրբոց Թարգմանչացն։

Եւ մինչ նոքա երգեն սարկաւագն քահանայն ասասցէ կամաց զի 'ի միասին աւարտեսցին։

Յիշեա տէր և ողորմեա, և օրհնեա զսուրբ կաթուղիկէ և զառաքելական եկեղեցի քո։ Զոր փրկեցեր պատուա- կան արեամբ միածնի քոյ. և ազա- տեցեր խաչիւն սրբով։ Շնորհեա սմա զանշարժ զխաղաղութիւն։ Յիշեա տէր և ողորմեա, և օրհնեա զամենայն ուղղափառ եպիսկոպոսունս՝ որք ուղիղ վարդապետութեամբ համառօտեն 'ի մեզ զբանն ճշմարտութեան։

'ի Զայն։

Եւս առաւել զեպիսկոպոսապետն մեր, և զպատուական հայրապետն ամ հայոց զտէր (այս անուն) շնորհեսցես մեզ ընդ երկայն աւուրս ուղիղ վար- դապետութեամբ։

Եւ դարձեալ սարկաւագն գայ 'ի մէջ եւս։

Եւ քարոզեսցէ ճառքն։

Գոհութիւն և փառաբանութիւն Հօր։

Մինչ նոքա քարոզեն քահանայն ասասցէ կամաց 'ի ծածուկ։

Յիշեա տէր և ողորմեա, և օրհնեա զքո առաջի կացեալ ժողովուրդս՝ և զպատարագիս մատուցօղս։ Եւ պար- գևեա սոցա զպիտոյսն և զօգտակարսն։ Յիշեա տէր և ողորմեա, և օրհնեա զուխտաւորս և զպտղաբերիչս Եկե- ղեցւոյ քում սրբոյ. և որք յիշեն զաղ- քատս ողորմածութեամբ։

Եւ հատո նոցա զպարտս նոցա ըստ ընդարձակ առատութեան քում հա- ռուպատիկ ասա և 'ի հանդերձելումդ։ Յիշեա տէր և ողորմեա, և գթա 'ի հոգիս հանգուցելոցն։ Հանգո զնոսա և լուսաւորեա՝ և դասաւորեա ընդ սուրբս քո յարքայութեանդ երկնից. և արժանի արա ողորմութեան քում։

Յիշեա՛ տէր և զհոգի ծառայիս քոյ (այս անուն)։ և ողորմեա՛ նմա ըստ մեծի ողորմութեան քում, և հանգո՛ այցելութեամբ 'ի լոյս երեսաց քոց։ Եւ թէ կենդանի է՝ փրկեա՛ զնա յամենայն որոգայթից հոգւոյ և մարմնոյ։ Յիշեա՛ տէր և զայնոսիկ որք յանձնեցին մեզ յիշատակել յաղօթս, ըզկենդանիս և զհանգուցեալս, և կառավարեա՛ զկամս հայցմանց նոցա և զմերս, ընդ ուղղորդն և որ լի՛ն է փրկութեամբ։

Եւ վարձատրեա՛ բոլորեցունց զանանց և զերանելի բարութիւնսդ։ Եւ զըտեալ զխորհուրդս մեր տաճարացո՛ յընդունակութիւն մարմնոյ և արեան միածնի քոյ տեառն մերոյ և փրկչին յիսուսի քրիստոսի. ընդ որում քեզ հօր ամենակալի հանդերձ կենդանարար և ազատիչ սուրբ հոգւովդ. վայելէ փառք իշ"։

Քահանայն դարձեալ և խաչակնքելով և ասասցէ 'ի Ձայն։

Եւ եղիցի ողորմութիւն մեծին աստուծոյ և փրկչին մերոյ յի̄ի քի̄ի, ընդ ձեզ ընդ ամենեսեանդ։

Դպ. Ամէն և ընդ հոգւոյդ քում։

Սրկ. Ամէն և նախախնամողութեան դպիր ա"։

Ամենայն սրբովք զորս յիշատակեցաք եւս առա"։

Վասն մատուցեալ սուրբ և"։

Մինչ սարկաւագն քարոզէ՝ քահանայն ասասցէ 'ի ծածուկ։

Աստուած ճշմարտութեան և հայր ողորմութեան՝ գոհանամք զքէն. Որ 'ի վեր քան զերանելի նահապետացն, զմեր պարտաւորեալս առաւել մեծարեցեր զընութիւն։ Վասն զի նոցա աստուած կոչեցար. իսկ մեզ՝ հայր հաճեցար անուանիլ գթալով։ Եւ այժմ տէր աղաչեմք զքեզ, զայսպիսի առ 'ի քէն զնորոգ և զպատուական անուանադրութեանս շնորհ. Որ ըստ օրէ պայծառացուցեալ ծաղկեցո՛ 'ի մէջ եկեղեցւոյ քում սրբոյ։

'Ի Ձայն։

Եւ տուր մեզ համարձակաձայն բարբառով բանալ զբերանս մեր կարդալ զքեզ երկնաւոր հայր, երգել և ասել։

Եւ Դպիրքն Նուագաւորեալ եղանակեսցեն։

Հայր մեր որ յերկինս ես սուրբ եղի"։

Մինչ նոքա երգեն՝ Քահանայն աղօթեսցէ 'ի ծածուկ։

Տէր տէրանց աստուած աստուծոց. թագաւոր յաւիտենական. արարիչ ամ̄ արարածոց, հայր տեառն մերոյ յի̄ ք̄ի։ Մի՛ տար զմեզ 'ի փորձութիւն, այլ փրկեա՛ 'ի չարէ և ապրեցո՛ 'ի փորձութենէ։

'Ի Ձայն։

Զի քո է արքայութիւն և զօրութի̄ն և փառք յաւիտեանս ամէն։

Խաղաղութիւն ամենեցուն։

Դպիրքն։

Եւ ընդ հոգւոյդ քում։

Սարկաւագն։

Աստուծոյ երկիրպագեսցուք։

Դպիրքն։

Առաջի քո տէր։

Սարկաւագն.

Օրհնեա՛ տէր։

Քահանայն խոնարհեալ և ամենայն ժողովուրդն շուրջ 'ի ծունկս։

Եւ Քահանայն աղօթէ 'ի ծածուկ։

Որ աղբիւրդ ես կենաց և բղխումն ողորմութեան Հոգիդ սուրբ. Ողորմեա՛ ժողովրդեանս, որք խոնարհեալ երկրպագանեն աստուածութեանդ քում. Պահեա՛ զսոսա ամբողջ, տպաւորեա՛ յոգւոջ սոցա զձեւ մարմնոյ ցուցակիս Առ 'ի ժառանգութիւն և 'ի վիճակ հանդերձելոց բարեաց։

'Ի Ձայն.

Քրիստոսիւ Յիսուսիւ տէրամբ մերով. ընդ որում քեզ Հոգւոյդ սրբոյ և Հօր ամենակալի վայելէ փառք իշխանութիւն և պատիւ. այժմ և միշտ և՛՛։

Եւ Քահանայն առնու զսուրբ նշխարն 'ի ձեռն. Եւ սարկաւագն ձայնէ բարձր՝

Պռօսխումէ՛։

Եւ Քահանայն բարձրացուցանէ առաջի ամենայն ժողովրդեանն.

Եւ ասէ 'ի Ձայն.

'Ի Սրբութիւն Սրբոց։

Դպիրքն Բարձր Ձայնիւ.

Միայն սուրբ, միայն տէր, Յիսուս Քրիստոս"։

Քահանայն։

Օրհնեալ Հայր Սուրբ Աստուած Ճշմարիտ.

Դպիրքն։ Ամէն։

Քահանայն։

Օրհնեալ Որդիդ Սուրբ Աստուած Ճշմարիտ.

Դպիրքն։ Ամէն.

Քահանայն.

Օրհնեալ Հոգիդ Սուրբ Աստուած Ճշմարիտ.

Դպիրքն. Ամէն.

Քահանայն.

Օրհնութիւն Եւ փառք Հօր Եւ Որդւոյ Եւ Հոգւոյն Սրբոյ, Այժմ

Դպիրքն։ Ամէն.

Հայր Սուրբ Որդիդ Սուրբ Հոգիդ Սուրբ Օրհ.

Եւ մինչ նոքա երգեն շարս, Քահանայն խոնարհեալ և աղօթէ 'ի ծածուկ։

Նայեա՛ց տէր մեր յիսուս քրիստոս յերկնից 'ի սրբութենէ քումմէ, և յաթոռոյ փառաց թագաւորութեան քոյ. եկ 'ի սրբել և 'ի կեցուցանել զմեզ։ Որ ընդ հօր նստիս և աստ պատարագիս.

Արժանի արա՛ տալ մեզ յանարատ մարմնոյ քումմէ և 'ի պատուական արենէ. և 'ի ձեռն մեր ամենայն ժողովրդեանս.

Եւ շարս ասացեալ երկրպագեալ և համբուրեալ զսեղանն։

Եւ առեալ զսուրբ Մարմինն ողջ թաթաւէ յանապականն Արեանն և Ասէ.

Տէր աստուած մեր որ կոչեցեր զմեզ յանուն միածնի որդւոյ քո քրիստոնեայս. և շնորհեցեր մեզ մկրտութե հոգևոր աւազանաւն 'ի թողութիւն մեղաց. և արժանի արարեր զմեզ հաղորդել սուրբ մարմնոյ և արեան միածնի քոյ. Եւ այժմ աղաչեմք զքեզ տէր՝ արա՛ զմեզ արժանի ընդունելով զսբ խորհուրդըս զայս մեզ 'ի մեղաց թողութիւն՝

Եւ գոհութեամբ փառաւորել զՔեզ ընդ Որդւոյ և սբ Հոգւոյդ այժմ և"։

Եւ ճաշակեցուցանէ ամենայն ժողովրդեանն և ասասցէ 'ի Ձայն։

Ի սուրբ 'ի սբ պատուական մարմնոյ և յարենէ տն մերոյ և փրկչին յն քի Ճաշակեսցուք սրբութեամբ որ իջեալ 'ի յերկնից բաշխի 'ի միջի մերում։ Սա է կեանք, Յոյս, Յարութիւն, Քաւութիւն, Եւ թողութիւն մեղաց։ Սաղմոս ասացէք տեառն աստուծոյ մերում։ Սաղմոս ասացէք երկնաւոր Թագաւորիս մերում անմահի, որ նստի 'ի կառս քերովբէականս։

Սարկաւագն ասասցէ։

Սաղմոս ասացէք տեառն աստուծոյ մերում։

Եւ Դպիրքն Ընթերցեն։

Քրիստոս պատարագեալ բաշխի 'ի մ"։ Մինչ նոյն երգեն, Քահանայն առնէ զՄարմինն 'ի ձեռն։ Եւ համբառնայ

Բարձրաձայն Բանն։

Զօր Օրհնութիւն, կամ զօր Գոհութիւն 'ի վերայ Հացիս Եւ բաժակիս մատուցուք։

Այլ քեզ զքեզ միայն օրհնեմք հանդերձ Հարբ և ամենասուրբ Հոգւովդ այ"։

Դպիրքն ասասցեն։

Խոստովանիմ և հաւատամ, զի դու ես քրիստոս որդի աստուծոյ, որ բարձեր զմեղս աշխարհի։

Եւ երեկեալ ածցէ 'ի Բեմն Բաժակն Բարձրանալ։

Լրումն Հոգւոյն Սրբոյ։

Եւ առ Բանսն զՏէր 'ի ձեռն,

Եւ ասասցէ արտասուօք և գոհութեամբ առ Հայր և Որդի 'ի ծածուկ։

Հայր սուրբ որ անուանեցեր զմեզ անուանակցութեամբ միածնի քոյ։ Եւ լուսաւորեցեր մկրտութեամբ հոգևոր աւազանին։ Արժանի արա ընդունել զսուրբ խորհուրդս զայս մեզ 'ի մեղաց թողութիւն. տպաւորեա 'ի մեզ զշնորհս հոգւոյդ սրբոյ, որպէս 'ի սբ առաքեալսն որք Ճաշակեցին. և եղեն մաքրիչք ամենայն աշխարհի։ Եւ արդ՝ տէր հայր բարերար, զհաղորդութիւնս զայս մանաւորեա Ճաշակման երեկոյին աշակերտացն, բառնալով զխաւար մեղաց. մի հայիր յանարժանութիւն իմ. և մի արգելցես զշնորհս հոգւոյդ սրբոյ։

Այլ ըստ անբաւ մարդասիրութեան քում, պարգևեա զսա քաւիչ մեղաց, լուծիչ յանցանաց։ Որպէս խոստացաւ և ասաց տէրն մեր յիսուս քրիստոս թէ՝ ամենայն որ ուտէ զմարմին իմ և ըմպէ զարիւն իմ, կեցցէ 'ի յաւիտեան։ Արդ՝ արա զսա մեզ 'ի քաւութիւն, զի որք կերիցեն և արբցեն 'ի սմանէ, հանցեն զօրհնութիւն և զփառս Հօր և Որդւոյդ և Հոգւոյդ սրբոյ այժմ և միշտ և յաւի"։

Խաղաղական Աղօթքն։

Գոհանամ զքէն քրիստոս Թագաւոր, որ արժանի արարեր զանարժանս հաղորդել սուրբ մարմնոյ և արեան քոյ։ Եւ այժմ աղաչեմ զքեզ մի լլցի սա ինձ 'ի դատապարտութիւն, այլ 'ի քաւութիւն և 'ի թողութիւն մեղաց. առողջութիւն հոգւոյ և մարմ

նոյ. և 'ի կատարումն ամենայն գոր-
ծոց առաքինութեան։ Որպէս զի սրբես-
ցէ սա զշունչս իմ։ և զհոգի և զմար-
մին իմ. Նա արասցէ զիս տաճար և
բնակարան ամենասուրբ երրորդութեանդ,
Զի ընդ սուրբս քո արժանի եղէց
փառաւորել զքեզ ընդ հօր և ընդ
սուրբ հոգւոյդ այժմ։

Յօհաննու ոսկեբերանին

[illegible] աղօթք։

Գոհանամ և մեծացուցանեմ և փա-
ռաւորեմ զքեզ տէր աստուած իմ, զի
զիս զանարժանս արժանացուցեր յա-
ւուր յայսմիկ հաղորդակից լինիլ ածա-
յին և սոսկալի խորհրդոյ քում. անա-
րատ մարմնոյդ և պատուական արեանդ.
վասն այսորիկ զսոսա 'ի բարեխօսու
ունելով, աղաչեմ յամենայն աւուրս
և 'ի ժամանակս կենաց իմոց ընդ
սրբութեան քոյ պահեա զիս։ Որպէս
զի յիշելով զբարերարութիւնս քո և
կենդանի եղէց ընդ քեզ։ Որ վասն
մեր չարչարեցար և մեռար և յարեար.
մի մերձեսցի տէր իմ և աստուած
խորտակիչն, կնքելով անձին իմոյ պատ-
ուական Արեամբդ քով։ Ամենակա-
րող մաքրեա զիս սոքօք յամենայն մե-
ռելոտի գործոց իմոց, որ միայնդ ես
անմեղ։

Ամրացո զկեանս իմ տէր, յամենայն
փորձութենէ. և զպատերազմօղն իմ
դարձո յինէն յետս, պատկառեալ և
ամաչեցեալ որչափ յառնէ 'ի վերայ իմ,
Ամրացո զգնացս մտաց և լեզուի իմոյ,
և զամենայն ճանապարհս մարմնոյ իմոյ.
Լեր հանապազորդ ընդ իս, ըստ ան-
սուտ խոստմանց քոց, թէ որ ուտէ
զմարմին իմ, և ըմպէ զարիւն իմ, նա
յիս բնակեսցէ և ես 'ի նմա։ Դու ա-
սացեր մարդասէր, կացո զբանս ածա-
յին անլուծանելի հրամանաց քոց.
Քանզի դու ես աստուած ողորմութե-
ան և գթութեան և մարդասիրութեան
և պարգևիչ ամենայն բարեաց. և քեզ
վայելէ փառք հանդերձ Հարբդ և ա-
մենասուրբ Հոգւովդ այժմ և միշտ'':

[illegible]

Հաւատով հաւատամ յամենասուրբ
երրորդութիւնդ 'ի հայր և յորդի և
'ի հոգիդ սուրբ։ Հաւատով ճաշա-
կեմ զսուրբ և զկենդանարար և ըզ-
փրկագործ Մարմինս քո քրիստոս ած
իմ յիսուս 'ի թողութիւն մեղաց իմոց,
Հաւատով ըմպեմ զսրբարար և ըզ-
մաքրիչ արիւնս քո քրիստոս աստուած
իմ յիսուս 'ի թողութիւն մեղաց իմոց.

[illegible]

[illegible] ոչ 'ի [illegible], այլ յ[illegible] ըզ[illegible] ողորմութեանն. Եւ ամենայն արժանաւորացն հաղորդելոյն. Եւ յետ հաղորդելոյն [illegible] [illegible] ընծայեալն եւ [illegible]:

Կեցո՛ Տէր զժողովուրդս քո եւ օրհնեա՛ զժառանգութիւնս քո. հովուեա՛ եւ բարձրացո՛ զսոսա յայսմհետէ մինչեւ յաւիտեան։

Ս— [illegible] [illegible]:

[illegible] 'ի [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]":

Քահանայն ասասցէ 'ի ծածուկ։

Գոհանամք զքեզ Հայր ամենակալ՝ որ պատրաստեցեր մեզ նաւահանգիստ սուրբ զեկեղեցի՝ տաճար սրբութեան, ուր փառաբանի անուն սուրբ Երրորդութեանդ։

Ալէլուիա։

Գոհանամք զքեզ քրիստոս թագաւոր որ պարգեւեցեր մեզ կենդանութիւն կենարար մարմնով եւ արեամբ քով սրբով։ Շնորհեա՛ զքաւութիւն եւ զմեծ զողորմութիւնդ։

Ալէլուիա։

Գոհանամք զքեզ հոգիդ ճշմարիտ՝ որ նորոգեցեր սուրբ զեկեղեցի։ Անարատ պահեա՛ հաւատով Երրորդութեանդ յայսմհետէ մինչեւ յաւիտեան։

Ալէլուիա։

[illegible] Եւ եւս խաղաղութեան [illegible] [illegible]":

Եւ եւս [illegible] ընկալեալ [illegible]":

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]":

Քահանայն ասասցէ 'ի ծածուկ։

Գոհանամք զքեզ քրիստոս աստուած մեր. որ զայսպիսի ճաշակումն բարութեան շնորհեցեր մեզ 'ի սրբութիւն կենդանութեան։ Սովիմբ պահեա՛ զմեզ սուրբս եւ անարատս, բնակեալ զմեօք քո աստուածային խնամօքդ։

Հովուեա՛ զմեզ յանդաստանի կամաց քոց սրբոց եւ բարեխնամաց։ Որով ամրացեալք յամենայն բանսարկուին ընդդիմութեանց, քում եւ եթ արժանի եղիցուք լսել ձայնի։ Եւ քեզ միայնոյ քաջայաղթ եւ ճշմարիտ հովուիդ հետեւիլ։ Եւ առ 'ի քէն ընդունիլ ըզպատրաստեալ տեղի յարքայութեանդ երկնից։ Աստուած մեր եւ տէր մեր եւ փրկիչ յիսուս քրիստոս։ Որ ես օրհնեալ ընդ հօր եւ ընդ սուրբ հոգւոյդ այժմ եւ":

Խաղաղութեան [illegible]։

Անքննին, անհաս, երրեակ խոնարհութեամբ, հաստիչ, ընդունող, եւ անբաժանելի, միասնական սուրբ երրորդութեանդ, վայելէ փառք իշխանութիւն եւ":

Եւ ապա ասէ [illegible] [illegible] 'ի [illegible] [illegible]։ Եւ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։ Եւ իջանելով 'ի մէջ եկեղեցւոյն ասասցէ զաղօթս 'ի Ձայն։

Որ օրհնես զայնոսիկ՝ որք օրհնեն ըզքեզ տէր՝ եւ սուրբ առնես զյուսացեալս 'ի քեզ. կեցո՛ զժողովուրդս քո եւ օրհնեա՛ զժառանգութիւնս քո։ Զլրումն եկեղեցւոյ քոյ պահեա՛, Սրբեա՛ զսոսա որք ողջունեցին սիրով զվայելչութիւն տան քոյ Դու զմեզ փառաւորեա՛ աստուածային զօրութեամբ քով. եւ մի՛ թողուր զյուսացեալս 'ի քեզ՝

Օ խաղաղութիւն պարգեւեա ամենայն
աշխարհի։

Եկեղեցեաց, քահանայից, թագաւորաց, քրիստոնէից, և զինուորեալ մանկանց նոցա. և ամենայն ժողովրդեանս։ Զի ամենայն տուրք բարիք. և ամ պարգեւք կատարեալք, 'ի վերուստ են իջեալք առ 'ի քէն. Որ ես հայր լուսոյ և քեզ վայելէ փառք իշխա"։

Եւ Դպիրքն Աւագին Ասեն.
Եղիցի անուն տեառն օրհնեալ։
Եւ քահանայն դարձեալ առ ժողովուրդն
և ասասցէ 'ի Ձայն.

Կատարումն օրինաց և մարգարէից դու ես քրիստոս ամ փրկիչ մեր։ Որ լցեր զամ հայրական տնօրէնութիւնքն. Լից և զմեզ հոգւովդ քով սրբով։

Սարկաւագն Օրհնէ.
Քհն Խաղաղութիւն ամե"։
Դպ Եւ ընդ հոգւոյդ քում.
Սրկ Երկրպագութեամբ լուարուք։
Սրբոյ Աւետարանէս որ ըստ Յօհաննու.
Գլուխ Առաջին. Համար ՃԷ։

ԻՍԿԶԲԱՆԷ ԷՐ ԲԱՆՆ

և բանն էր առ աստուած և ամ էր բանն. Նա էր 'ի սկզբանէ առ ամ. Ամենայն ինչ նովաւ եղև և առանց նորա եղև և ոչինչ որ ինչ եղեն. Նովաւ կեանք էր. և կեանքն էր լոյս մարդկան։ Եւ լոյսն 'ի խաւարի անդ լուսաւորէ. և խաւար նմա ոչ եղև հասու։ Եղև այր մի առաքեալ յայ՝ անուն նմա յօհաննէս. Սա եկն 'ի վկայութի զի վկայեսցէ վասն լուսոյն. զի ամենեքին հաւատասցեն նովաւ. Ո՛չ էր նա լոյսն այլ զի վկայեսցէ վն լուսոյն. Էր լոյսն ճշմարիտ որ լուսաւորէ զամենայն մարդ որ գալոց է յաշխարհ։ Յաշխարհի էր. և աշխարհ նովաւ եղև. և աշխարհ զնա ոչ ծանեաւ. Յիւրսն եկն և իւրքն զնա ոչ ընկալան. Իսկ որք ընկալան զնա ետ նց իշխանութիւն որդիս այ լինել. որոց հաւատասցեն յանուն նր. Որք ոչ յարենէ, և ոչ 'ի կամաց մարմնոյ և ոչ 'ի կամաց առն, այլ յայ ծնան։ Եւ բանն ՄԱՐՄԻՆ եղև և բնակեցաւ 'ի մեզ։ Եւ տեսաք զփառս նորա՝ զփառս իբրև զմիածնի առ 'ի հօրէ լի շնորհօք և ճշմարտութեամբ։

Սրկ Սուրբ Խաչիւս աղաչեսցուք զՏէր.
Քհն Պահպանեա զմեզ քրիստոս.
Սրկ Օրհնեսցուք զՏէր յամենայն ժամ.
Եւ քահանայն խաչակնքեսցէ զժողովուրդն
և ասասցէ բարձր.

Օրհնեալ եղիցուք 'ի"։

Եւ դպիրքն ասասցեն.
'Ի տէր դարձեալ անձն իմ.

Եւ ընդ ասելն զայս՝ բարձեալ նշխարն. Եւ յաւարտմանն Քահանայն դարձեալ յարևելս. Եւ երկրպագեալ առաջի սրբոյ սեղանոյն երիցս և ասասցէ.

Տէր յիսուս աստուած ողորմեա ինձ.

Եւ հանեալ յառանձնատունն մերձեալ 'ի զգեստատունն. Եւ երթիցէ խաղաղութեամբ։

Յիշատակարան որբոց տպարանին։

Շնորհիւ Ամենասուրբ Երրորդութեանն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն Սրբոյ· Աւարտեցաւ սուրբ գիրքս այս՝ որ կոչի ԽՈՐՀՐԴԱՏԵՏՐ՝ որով 'ի ձեռն Սրբազան քահանայից՝ կատարի Աստուածային խորհուրդ։

Արդ՝ որովհետև Աստուածային մատենիս այսորիկ առաջին տպագրեալքն էին մաշեալք և սպառեալք, վասն որոյ՝ յոյժ ջերմեռանդն 'ի սէր սրբոյ պատարագին՝ Երջանիկ Հայրն գերահրաշ Աթոռոյ սրբոյն Գանձասարայ Պաղտասար Մետրապօլիտ Ասպետն Սրբուհւոյն Աննայի առաջներորդ աստիճանի իւրով արդեամբքն ետ վերստին տպել· որոյ յիշատակն օրհնութեամբ եղիցի։ Իսկ՝ և դուք Սրբազնագործ պատարագամատոյցք որք վայելէք զգեղեցկատիպ սուրբ մատեանս յիշեսջիք 'ի խորհուրդ Սրբազնասուրբ պատարագին զվերոյ յիշեալ Սրբազան Հայրն և մանաւանդ զհոգևոր և զմարմնաւոր ծնողսն հանդերձ համայն ազգականօքն իւրովք։

ՎԱԽՃԱՆ։

Պետական գրադարան
Гос. Библиотека
ՀՍՍՀ–Арм.ССР
им. А. Мясникяна
Ա. Մյասնիկյանի անվ.
28330-62